

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 3CdoR/3/2025                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 4223200943                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 24.09.2025                     |
| Meno a priezvisko:         | Mgr. Renáta Gavalcová          |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2025:4223200943.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: R. P., narodeného XX. J. XXXX, a J. P., narodeného XX. C. XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, Komárno, Námestie M.R. Štefánika 9, deti rodičov otca: L. narodeného XX. K. XXXX, X., občan Českej republiky, zastúpeného advokátkou JUDr. Danielou Ježovou, LL.M. PhD., Bratislava, Javorinská 13, a matky: W.j, narodenej XX. K. XXXX, W. L. občianka Slovenskej republiky, zastúpenej advokátkou JUDr. Líviou Kňazikovou, Komárno, Nám. M.R. Štefánika č. 6, za účasti Úradu komisára pre deti, Bratislava, Odborárske námestie 3, o návrhu na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 12P/38/2023, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 16. októbra 2024 sp. zn. 15CoP/150/2024, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trnave zo 16. októbra 2024 sp. zn. 15CoP/150/2024 a rozsudok Okresného súdu Komárno z 26. júna 2024 č. k. 12P/38/2023-837 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Komárno na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

Okresný súd Komárno (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 26. júna 2024, č. k. 12P/38/2023-837 zamietol návrhy otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností voči maloletému R. nar. XX. XX. XXXX a J. P., nar. XX. XX. XXXX, na nahradenie súhlasu matky s návštevou a plnením dochádzky maloletého R. na Biskupickom gymnáziu, Barvičová 86, Brno a s návštevou maloletého J. v Cyrilometodějskej cirkevnej základnej škole, Lerchova 5, Brno a návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým súd nahrádza súhlas matky s návštevou a plnením školskej dochádzky maloletého R. na Biskupickom gymnázium, Barvičová 86, Brno. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej „CMP“) tak, že nárok na ich náhradu nepriznal žiadnemu z účastníkov.

1.1. Súd prvej inštancie napadnutý rozsudok odôvodnil tým, že rozsudkom Obvodného súdu Fünfhaus vo Viedni, Rakúska republika, sp. zn. 40C6/21x zo dňa 23. 09. 2021 bolo manželstvo rodičov

maloletých detí rozvedené a rodičia uzatvorili pred rakúskym súdom dohodu o úprave práv a povinností k maloletým deťom, v zmysle ktorej opatrovnícke právo, t. j. právo starať sa o maloleté deti a ich výchovu, spravovať ich majetok a konať ako ich zákonný zástupca, patrí obojmu rodičom, pričom prevažná časť starostlivosti sa uskutočňuje v domácnosti matky, ktorú súd určil za rodiča s domicilom, stálym miestom pobytu. Ťažisko životných záujmov matky a detí je v súčasnosti vo Viedni. Otec je povinný platiť výživné vo výške 450 eur mesačne na maloletého J. a 550 eur mesačne na maloletého R., vždy k prvému dňu mesiaca vopred k rukám matky, pod hrozbou exekúcie v prípade neplnenia. Podľa označeného rozhodnutia má otec právo brať si obe deti k sebe domov, pravidelne raz za 14 dní od štvrtka po vyučovaní do pondelka keď ich privedie do školy, a v druhom týždni v stredu po vyučovaní a v piatok ich privádzať do školy, právo styku s deťmi počas prázdnin sa upraví mimosúdnou dohodou medzi rodičmi tak, aby si tento čas rozdelili rovným dielom. V súvislosti s výkladom rakúskeho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že všeobecné súdy vykladajú zákon priamo, pre daný konkrétny prípad, samotný výklad je priamo nevyhnutý vždy vtedy, ak zákon vytvára priestor pre súdnu interpretáciu. Zo zmiernosti uzavretého rodičmi maloletých detí vyplýva, že hlavná časť starostlivosti sa deje v domácnosti matky, ktorú súd určil za rodiča s domicilom, stálym miestom pobytu. Súd prvej inštancie takúto úpravu pomerov považoval za ekvivalent osobnej starostlivosti jedného rodiča, poukazujúc i na odôvodnenie rakúskeho súdu (uznesenie Zemného súdu pre občianskoprávne veci Viedeň- Rakúska republika 43R394/22t zo dňa 21.11.2022), podľa ktorého sa v tomto prípade nejedná o prípad dvojitej rezidencie. O dvojitej rezidencii dieťaťa sa hovorí, pokiaľ jeho rodičia nežijú v spoločnej domácnosti a dieťa býva tak u matky ako aj u otca, pričom strieda domácnosti oboch rodičov v zhruba rovnakých časových intervaloch. V existencii dvojitej rezidencie sa požaduje starostlivosť o dieťa zo strany oboch rodičov v časovo rovnakom rozsahu. Úprava 60 : 40 naproti tomu zodpovedá prevažnej starostlivosti o dieťa, a nie dvojitej rezidencii. Súd prvej inštancie uviedol, že rozsah rodičovskej starostlivosti upravený v ust. § 28 Zákona o rodine zodpovedá rozsahu rodičovskej starostlivosti uvedenej v rakúskom rozhodnutí. Napriek tomuto rovnakému rozsahu rodičovských práv a povinností je v Zákone o rodine dané, že osobnú starostlivosť zabezpečuje jeden z rodičov, tak ako je to uvedené aj v zmiernosti, kde hlavnú časť starostlivosti v danom prípade vykonáva matka. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie dospel k záveru, že v zmysle rakúskeho rozhodnutia osobnú starostlivosť o maloleté deti vykonáva matka, ktorá sa podľa doložených rozhodnutí rakúskych súdov (uznesenie Okresného súdu Fünfhaus Rakúska republika GZ:400PS10/21Y-20 zo dňa 08. 08. 2022, uznesenie Zemného súdu pre občianskoprávne veci Viedeň- Rakúska republika 43R394/22t zo dňa 21. 11. 2022) spolu s maloletými deťmi presťahovala na Slovensko zákonným spôsobom.

1.2. Poukazujúc na § 26 Zákona o rodine a na výsledky vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že v predmetnom konaní nebolo preukázané, že by došlo k takej podstatnej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu súdneho rozhodnutia. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že v priebehu konania neboli produkované také dôkazy, ktoré by odvodňovali zmenu úpravy rodičovských práv a povinností, naopak obaja rodičia potvrdili, že doposiaľ upravené rodičovské práva a povinnosti sa riadne realizujú, a i keď medzi rodičmi nie je ideálny vzťah, rodičia spolu komunikujú a vychádzajú si v ústrety (výpovede rodičov, SMS správy), otcovi nie je odopierané právo na široký styk s deťmi, ktorý aj plnohodnotne využíva. Ani jeden z rodičov nevzniesol žiadne podstatné námietky voči starostlivosti druhého rodiča. Zmenou úpravy výkonu rodičovských práv a povinností by sa narušil aj rozvoj vzťahových väzieb medzi dvoma súrodencami, ktorí by prišli o spoločnú domácnosť, pričom dôležitosť súrodeneckých väzieb vyplýva nielen z čl. 5 Zákona o rodine, ale aj z otcom predloženého psychologického posudku zo dňa 25. 06. 2024. Z predkladaných psychologických posudkov tiež vyplýva, že obe maloleté deti zle znášajú napätie medzi rodičmi a chcú mať kľud. V tejto súvislosti konštatoval, že aj keď sú maloleté deti aj v súčasnej dobe vystavované náročnému cestovaniu, toto cestovanie predstavuje pre nich cestu za zábavou, zážitkami a voľným programom so svojim otcom, jeho rodinou a kamarátmi a nepredstavuje cestu za povinnosťami. Zmenou školy a zmenou úpravy výkonu rodičovských práv a povinností by boli maloleté deti vystavené neustálym povinnostiam bez možnosti oddychu. Napriek šikovnosti a nadaniu maloletých detí súd prvej inštancie zaujal názor, že vystavenie detí výuke v dvoch diametrálnych odlišných jazykoch a v dvoch štátoch by bolo vo veku maloletých detí neprimeranou záťažou. Prihliadol ďalej na to, že deti vo svojom veku ešte nie sú schopné určovať svoje profesionálne smerovanie, sú to predovšetkým deti majúce nárok, aby žili bezzátäže, bez napätia a hádok medzi rodičmi, a aby sa nedostávali do konfliktu lojality s poukazom na čl. 5 bod g)

Zákona o rodine. Vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že ani jedna navrhovaná forma zmeny súdneho rozhodnutia by nebola v najlepšom záujme maloletých detí, takúto potrebu nepovažoval za preukázanú a návrh otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností zamietol.

1.3. Pokiaľ ide o návrh otca zo dňa 02. 05. 2024 na nahradenie súhlasu matky s návštevou škôl v Brne pre obe deti (ktorý návrh otec následne korigoval tak, že žiadal nahradiť súhlas matky s návštevou školy len v prípade R., avšak návrh v časti maloletého J. nebol vzatý späť), súd prvej inštancie po poukaze na ust. § 35 Zákona o rodine (podľa ktorého sa jedná o návrhové konanie, v ktorom je potrebné rozhodnúť o celom nároku) a závery vzťahujúce sa k zamietnutiu návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností konštatoval, že posudzovaný návrh otca v zmysle § 35 Zákona o rodine by bol v rozpore s najlepším záujmom maloletých detí. V tejto súvislosti uviedol, že otec zobral maloletého R. na prijímacie skúšky do Brna napriek nesúhlasu matky a za situácie, kedy bol jeho návrh na vydanie neodkladného opatrenia na mimoriadny styk za účelom účasti na prijímacích skúškach zamietnutý ako nedôvodný. Výrok o zamietnutí návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 20. 06. 2024 v ktorom otec žiadal, aby súd povolil nástup maloletého R. od 01. 09. 2024 na Biskupickom gymnáziu, Barvičova 86 , Brno a nahradil súhlas matky s návštevou a plnením školskej dochádzky maloletého na tomto gymnáziu súd prvej inštancie právne odôvodnil § 325 ods.1, § 325 ods.2 písm. d) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej „CSP“), kedy s poukazom na rozhodnutie vo veci samej nevznikla potreba dočasnej úpravy pomerov maloletého dieťaťa.

1.4. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie otca, rozsudkom zo 16. októbra 2024 sp. zn. 15CoP/150/2024 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; a určil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že najlepší záujem dieťaťa nie je možné stotožniť s názorom (želaním) maloletého dieťaťa a v prípade, ak sa rodičia nevedia dohodnúť na úprave práv a povinností k ich maloletým deťom, je to práve súd, komu prináleží vyhodnotiť obsah tohto pojmu komplexne, so zohľadnením všetkých individuálnych okolností toho ktorého prípadu (uznesenie Ústavného súdu SR zo 16. 04. 2020 sp. zn. I. ÚS 162/2020). Aj keď na vyjadrenia maloletých detí produkovaných v priebehu psychologických vyšetrení zabezpečovaných oboma rodičmi (správy T. z 22. 05. 2023, správy T. z 29. 06. 2023 a 21. 06. 2024, správy T.. W. T. z 05.06.2024) nie je možné podľa ustálenej judikatúry súdov prihliadať (vyšetrenia detí prebehli bez prítomnosti druhého rodiča a z ich obsahu ani nevyplyva, že s druhým rodičom bolo hovorené), v konkrétnostiach danej veci nemožno pominúť, že obaja maloletí kontinuálne deklarujú pozitívny vzťah k obom rodičom, maloletý J. XX. XX. XXXX spontánne verbalizoval túžbu po pokoji v rodine, dňa 21. 06. 2024 uviedol, že chce byť so všetkými a bol „by rád striedavej starostlivosti“. Maloletý R. pri psychologickom pohovore 05. 06. 2024 pôsobil spontánne a uvoľnene do momentu, kedy sa mal vyjadriť, čo by chcel robiť ako dospelý muž, či chce zmeniť školu a pokračovať na osemročnom gymnáziu, kedy začal byť napätý, zneistený, menila sa jeho mimika, jeho najčastejšia reakcia bola „neviem“ a „bol by najradšej, aby rozhodnutie urobil niekto iný, kto nikoho z rodiny nepozná, lebo pre neho je to veľmi ťažké“, dňa 21. 06. 2024 už však uviedol, že „by chcel byť s oboma rodičmi aj bratom, chcel by byť na Biskupskom gymnáziu, bol by ochotný byť v Komárne aj Brne, striedavú starostlivosť by nechcel, radšej by chcel byť v Brne“. Súd prvej inštancie dňa 26. 06. 2024 vypočul obe maloleté deti, maloletý J. nesúhlasil, aby boli s jeho odpoveďami rodičia oboznámení, maloletý R. uviedol skutočnosti uvedené v poslednom odseku str.10 odôvodnenia prvoinštančného rozhodnutia a vo vzťahu k osemročnému gymnáziu v Brne uviedol, že sa mu páči, vo všetkých troch školách v Brne, Komárne a vo Viedni by sa cítil rovnako, nevedel by si vybrať. Súdu prvej inštancie odvolací súd prisvedčuje aj v tom, že obe maloleté deti sú navyše vo veku (aktuálne takmer 12 rokov a 9 rokov) , kedy ešte nie sú schopné reálne posúdiť vážny a zásadný dopad zmeny navrhovanej otcom v kontexte nárokov na plnenie si školských povinností, ale najmä v kontexte následkov na ich doposiaľ zaužívaný spôsob rodinného života. Je treba si uvedomiť, že starostlivosť o maloleté deti rodičia v aktuálne nastavenom modeli realizujú od roka 2021, od leta 2022 so zmenou miesta bydliska detí a matky, ktorej sa otec prispôbil (z Brna necestuje do Viedne ako v čase uzatvárania dohody rodičov, ale do Komárna, styk s deťmi realizuje v rozsahu dohodnutom rodičmi v roku 2021), maloleté deti v Cirkevnej spojenej základnej škole Marianum v Komárne prosperujú, v Komárne majú pravidelné

mimoškolské aktivity (futbal, tenis, a pod.), na strane oboch rodičov neboli zistené okolnosti diskvalifikujúce ich z výkonu rodičovských práv. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd konštatuje zhodu s prvoinštančným súdom, že aktuálna úprava práv a povinností rodičov o maloleté deti je optimálna, aj v súčasnosti, vytvára obom rodičom priestor na realizovanie svojich rodičovských práv, a v konaní nebola zistená zmena pomerov odôvodňujúca nutnosť pristúpiť k otcom navrhovaným zmenám úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, ktoré navyiac ani nie sú v záujme maloletých detí. Pre úplnosť dodáva, že rodičia v konaní neuvádzali a vykonaným dokazovaním neboli zistené žiadne skutočnosti odôvodňujúce potrebu súdne upraviť rovnomerný podiel starostlivosti otca o maloleté deti počas prázdnin, ktorý bol podľa ostatného rozhodnutia ponechaný na vzájomnej dohode rodičov.

2.2. V nadväznosti na dôvody vedúce k potvrdeniu rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým zamietol návrhy otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k obom maloletým deťom, uvedené v predchádzajúcej časti tohto rozhodnutia, odvolací súd konštatuje aj vecnú a právnu správnosť výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým zamietol návrh otca na nahradenie súhlasu matky s návštevou a plnením dochádzky maloletého R. na Biskupickom gymnáziu, Barvičova 86, Brno a s návštevou maloletého J. v Cyrilometodějskej cirkevnej základnej škole, Lerchova 5, Brno majú za to, že v kontexte zisteného skutočného stavu veci je návrh otca aj v tejto časti nedôvodný. Uvádza, že obe maloleté deti si podľa § 20 ods. 5 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) plnia od školského roku 2022/2023 povinnú školskú dochádzku v Cirkevnej spojenej škole Marianum v Komárne a v súčasnosti nie je v ich záujme, aby za účelom plnenia povinnej školskej dochádzky súčasne navštevovali ďalšiu školu v Brne. Pokiaľ deti v minulosti (podľa tvrdenia otca 2 krát do mesiaca) v čase styku otca pripadajúceho na každý druhý piatok absolvovali vzdelávanie v Cyrilometodějskej cirkevnej základnej škole v Brne, kde boli (bez súhlasu matky) vedení ako žiaci v režime plnenia povinnej školskej dochádzky v zahraničí a kde nebola sledovaná ich absencia a ani neboli hodnotení (Potvrdenie Cyrilometodějskej cirkevnej základnej školy z 25.06.2024) nemožno prehliadnuť, že plnenie povinnej školskej dochádzky maloletým deťom mimo územia Slovenskej republiky nebolo v súlade s § 23 písm. b), § 25 ods. 1 školského zákona, § 5 ods.3, § 38 ods.2 zákona č. 596/2003 Z.z. riaditeľom Cirkevnej spojenej školy Marianum v Komárne povolené. Za vecne a právne správny považuje aj výrok, ktorým súd prvej inštancie podľa § 325 ods.1, § 325 ods.2 písm. d) CSP ako bezzákladový zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia na nahradenie súhlasu matky s plnením povinnej školskej dochádzky maloletého R. na osemročnom gymnáziu v Brne, keďže rozhodnutie súdu vo veci samej samo osebe navodilo stav neosvedčenia potreby okamžitej dočasnej úpravy pomerov maloletého R. v otázke školského zariadenia, v ktorom si maloletý plní povinnú školskú dochádzku. K námietkam otca o nesprávnej forme rozhodnutia o jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia uvádza, že aj keď je tento výrok súčasťou rozsudku, svojím obsahom sa jedná o uznesenie, ktorým súd rozhodol o procesnom návrhu otca podaného podľa § 324 a nasl. CSP. Skutočnosť, že súd prvej inštancie rozhodol o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia spoločne s rozhodnutím vo veci samej a zamietajúci výrok je súčasťou výroku rozsudku vyhláseného dňa 26. 06. 2024, nemá na jeho vecnú a právnu správnosť žiaden vplyv a súčasne sa nejedná ani o inú vadu konania majúcu za následok neprávne rozhodnutie vo veci.

2.3. Pokiaľ otec v priebehu odvolacieho konania v osobitnom podaní s poukazom na článok uverejnený 04.09.2024 v týždenníku Plus 7 dní a na zvukovo obrazové záznamy uverejnené na webovej stránke tohto týždenníka s odkazom na ESLP požadovaný test doktríny zdania sa sudcu uvádza, že prvostupňový sudca kríval v nezaujatosti a nestrannosti je treba uviesť, že o veci rozhodovala zákonná sudkyňa, ktorej bola vec pridelená v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu, o ktorej nezaujatosti pre otcom tvrdený blízky vzťah k matke a jej rodine už rozhodol Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 06. 11. 2023, č.k. 7NcP/2/2023-271. Na podanie otca z 18. 09. 2024 v časti, v ktorej oznámil pochybnosti vzťahujúce sa k osobe zákonnej sudkyne pre jej procesný postup v konaní a pre jej pomer k právnej zástupkyni matky (v nadväznosti na ktoré dňa 10.10.2024 doložil Oznámenie KP Nitra z 23. 09. 2024 o upovedomení o odovzdaní trestných oznámení otca z 17. 07. 2024 a 29. 07. 2024 na ďalšie konanie) odvolací súd v súlade s § 52 CSP neprihliadal, keďže toto nespĺňalo zákonné náležitosti námietky zaujatosti (údaj, kedy sa otec o dôvodoch vylúčenia zákonnej sudkyne dozvedel), pričom v takýchto prípadoch platí osobitná úprava o nepoužití ustanovení o odstránení väd podania, a časť námietok otca smerovala výlučne proti procesnému postupu zákonnej sudkyne, ktorý podľa § 49 ods. 3 CSP nie je dôvodom na jej vylúčenie, a na ktoré sa podľa § 53 ods. 3 CSP neprihliada.

2.4. Obom rodičom pripomína, že ich deti potrebujú v prvom rade vyrastať v prostredí vzájomného rešpektu a v prostredí, v ktorom obaja rodičia dokážu rešpektovať úlohu a postavenie druhého rodiča v živote detí a zároveň rešpektovať rozhodnutia súdov vydané v prípade, ak sa rodičia nedokážu o niektorej z podstatných záležitostí týkajúcich sa maloletých detí dohodnúť. Rodičia by si mali uvedomiť, že svojim vzájomným postojom a chovaním, ktoré ich synovia vnímajú a všímajú si ich, im sprostredkovávajú hodnotové vzory a vzory chovania, ktoré by obom deťom v budúcnosti mali uľahčiť sociálnu interakciu a nadväzovanie pozitívnych sociálnych vzťahov. Obaja rodičia sú dospelí ľudia od ktorých ich deti oprávnené a prirodzene očakávajú správanie dospelých, a ktorí v prípade vzájomnej neschopnosti konštruktívne komunikovať vo veciach týkajúcich sa spoločných detí, pôjdu v konečnom dôsledku len proti záujmu maloletých, ktorým tým budú odopierať právo na pokojné a vzájomnými konfliktami rodičov nezaťažované detstvo. Otcovi dáva do pozornosti, že prípadné nerešpektovanie súdneho rozhodnutia, resp. bezdôvodné a nad obvyklú mieru neprimerané ospravedlňovanie maloletých detí z plnenia povinnej školskej dochádzky v čase pripadajúcim na jeho styk s deťmi počas školského roka, môže signalizovať riadne neplnenie si rodičovských povinností z jeho strany. V nadväznosti na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, vrátane závislého výroku o trovách konania podľa § 387 ods. 2 CSP ako vecne a právne správny potvrdil.

2.5. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 52, § 58 CMP v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal otec maloletých detí (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. e) a f) CSP.

3.1. Dovolateľ uvádza, že dňa 10.10.2023 otec podával námietku zaujatosti vzhľadom na vzťah zákonnej sudkyne k matke a jej rodine. Bolo zistené, že dom nachádzajúci sa na ulici Pevnostný rad 6 v Komárne je vlastnený tetou matky a tento je v prenájme T.. W.. Zákonná sudkyňa JUDr. Konkolovská je jeho tetou. T. je dobrým a dlhodobým priateľom matky a jej rodiny. Otec si tiež spomenul, že MUDr. Peter Konkolovský, daroval k ich sobášu finančný dar, aj keď na svadbe sa nezúčastnil. Uvedený pán bol pozvaný zo strany matky na ich svadbu. Lekáreň vedená matkou a jej rodinou sa nachádza presne oproti daného rodinného domu a ambulancie T.. W.. Otec nemal vedomosť o rodinnom vzťahu T.. W. so zákonnou sudkyňou až pokiaľ na to nebol upozornený, čo sa stalo dňa 09.10.2023. Dozvedel sa tiež, že priestor T.. W. prenajíma priamo matka matky s jej manželom (P. K.) a vykonávajú správu tohto domu jeho starostlivosťou. Vlastníčka domu je W. K., čo je teta matky. Otec mal za to, že sú splnené podmienky na vylúčenie sudcu z prejednávania danej veci a to podľa § 49 ods. 1 CSP. Osobitne blízky vzťah zákonnej sudkyne a advokátky matky, kde preberali aj tento prípad na súkromných stretnutiach a zákonná sudkyňa žiadala lieky z lekárne matky. Chce súdu poukázať na článok zo dňa 04.09.2024 v plus 7 dní, kde mala zákonná sudkyňa preberať s advokátkou matkou tento prípad. Osobitosť vzťahu medzi právnou zástupkyňou matky a zákonnou sudkyňou bola namietaná v odvolacom konaní, keďže táto vyšla najavo až po vyhlásení rozhodnutia súdom prvej inštancie. Rozsudok bol vyhlásený prvoinštančným súdom dňa 26.06.2024 a informácie vyšli najavo dňa 04.09.2024. Predložili sme ako dôkaz článok v médiách, kde investigatívny novinári mali k dispozícii aj zvukovú nahrávku z ktorej vyplýva, že právna zástupkyňa so zákonnou sudkyňou preberá aktívne prípady a dotkli sa aj tohto prípadu. Je zrejmé, že preberali kroky v tomto prípade aj počas priebehu prvostupňového konania. Rovnako do odvolacieho konania boli založené informácie o prebiehajúcim trestnom konaní v tejto veci. Predmetná skutočnosť nebola známa otcovi skôr. Zmena zákonného sudcu bola až následne po rozhodnutí z dôvodu § 50 CSP, t.j. že sa zákonný sudca cíti zaujatý. Uvedená skutočnosť nastala až po rozhodnutí Krajského súdu v Trnave.

3.2. Ďalej nie je zrejmé z odôvodnenia ani okresného ani krajského súdu, prečo nenastala zmena pomerov v zmysle § 121 CMP ako otec uvádzal v odvolaní - deti sú staršie o 3 roky, rodina žije v inej krajine - namiesto AT žijú v SR, deti chodia na inú školu, rodičia bývajú v inej vzdialenosti medzi sebou, rodičia majú inú prácu - vlastne neexistuje jediná skutková okolnosť, ktorá by bola zhodná s časom pôvodného rozhodovania. Otec s prihliadnutím na všetky zmeny pomerov a to jednak zmena veku detí, zmena vzdialeností medzi bydliskami požadoval zmeniť interval pobytu detí v jeho starostlivosti na týždňový interval, namiesto toho, aby mal každý týždeň deti v kratší časový úsek, čo mu spôsobuje reálne problémy s potrebou cestovania každý týždeň. Otec nenachádza odpoveď na dôvody nemožnosti tejto zmeny ani v jednom rozsudku. Odvolací súd hodnotí prezentovaný názor maloletých, súd uviedol, že neprihliadol na ich názor (mal. R. dosiahol 12. rok veku, kde bola založená jeho schopnosť

prezentovať názor a byť si vedomí jeho následkov). Súd konštatoval, že tieto si odporujú, pričom neuviedol ako a kde. Nerozlišoval medzi časom, kedy bol už mal. R. prijatý na gymnázium a jeho kontinuálnu a úprimnú vôľu na tejto škole študovať. Jednotlivé psychologické správy neposúdil v širšom kontexte a vybral z nich len niekoľko slov. Otcovi absentujú odpovede na zásadné argumenty uvádzané v odvolaní a to najmä: Prečo nenastala zmena pomerov podľa § 121 CMP; Prečo sa jedná o výlučnú osobnú starostlivosť aj keď rakúsky súd aj advokáti zapísaní v rakúsku majú iný právny názor; Prečo nie je možné spojenie intervalov pobytu detí u otca do jedného uceleného celku; Prečo sa neprihliadalo na skutočnosti týkajúce sa pochybnostiach o zaujatosti zákonného sudcu; Prečo sa neprihliadalo na konštantný prejav vôle mal. R. vo veku 12. rokov a z akého dôvodu ho súd považoval za dieťa, ktoré nie je schopné prezentovať svoj názor; Na akom podklade bol prijatý záver o tom, že otec „Otec vytvára pre deti zážitkový svet. Spoločný čas venujú prevažne zábavnej a rekreačnej činnosti a rôznym zážitkom. Matka predstavuje pre deti stabilitu, je plne schopná deti vychovávať, maloleté deti sú s ňou od narodenia nepretržite.“, s ktorým sa odvolací súd stotožnil a je rozporný s obsahom spisu; Aké sú prekážky zverenia detí do striedavej osobnej starostlivosti, pokiaľ závery oboch súdov sú také, že obaja rodičia sú schopní sa o mal. deti postarať, komunikácia medzi nimi je efektívna a maloleté deti si takýto model starostlivosti želajú; Z akých dôvodov bol spájaná potreba návštevy základnej školy mal. v Brne s modelom striedavej osobnej starostlivosti. Odvolací súd sa v zásade v odôvodnení svojho rozhodnutia stotožnil s názormi okresného súdu bez uvedenia vlastných úvah. Dovolateľ navrhuje, aby dovolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

4. Matka vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že ohľadne dovolacieho dôvodu v súvislosti s otcom tvrdenými „rodinnými väzbami medzi zákonnou sudkyňou a matkou a podanou námietkou zaujatosti“, krajský súd v uznesení sp. zn. 7NcP/2/2023-271 zo 06. 11. 2023 rozhodol tak, že sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania. Predmetné rozhodnutie rešpektuje a považuje ho za správne. V súvislosti s predmetnou nahrávkou uvádza, že nie je zrejmé, akým spôsobom došlo k jej vzniku, čo vyvoláva závažnosť otázky o jej použiteľnosti. Je však nepochybné, že i keď ide o zjavne nezakonnú nahrávku jej obsah nezakladá žiadny nekalý postup, kým spôsob získania týchto informácií a nakladania s nimi rozhodne áno. Krajský súd dostatočne, vyčerpávajúco a spoľahlivo odôvodnil svoje rozhodnutie a vysvetlil, objasnil a obhájil procesný postup súdu vrátane toho, ako bolo vo veci rozhodnuté. Matka navrhuje, aby dovolanie otca ako nedôvodné zamietol.

5. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 2 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné, a to z nasledujúcich dôvodov:

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací

súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Podľa § 420 písm. e) CSP, z ktorého ustanovenia dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

10. Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava“) nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

11. Podľa § 49 ods. 1 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

12. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania.

13. Právo každého na nezávislý a nestranný súd, zakotvené v článku 36 Listiny základných práv a slobôd (uvedenej ústavným zákonom č. 23/1991 Zb., ďalej tiež len „Listina“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (uverejneného v prílohe oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.), je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. V náleze sp. zn. II. ÚS 71/97 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „ústavný súd“) vyslovil, že „obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadržal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti pre uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť.“

14. Ak je právo na nestranný súd vážne ohrozené z dôvodu nedostatočných záruk nezaujatého konania zo strany sudcu, na predchádzanie a zabránenie možnému nespravodlivému rozhodnutiu slúži inštitút vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodnutia veci. Je potrebné si uvedomiť, že ide o prostriedok ultima ratio, nakoľko tento inštitút v podstate zasahuje do ústavne garantovaného práva na zákonného sudcu, a preto je v každom konkrétnom prípade potrebné k otázke možného vylúčenia (zákonného) sudcu z prejednávania veci pre zaujatosť pristupovať so všetkou opatrnosťou a dôkladnosťou a starostlivo zvážiť, či skutočne existujú dôvody, ktoré sudcovi celkom zjavne bránia spor prejsť a rozhodnúť nestranne a nezávisle.

15. Rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa §§ 49 až 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 38 Listiny a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, t. j. ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov). Treba trvať na tom, že sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelennej veci možno iba výnimočne a zo závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. V zásade platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Dôvodom, pre ktorý môže prísť k uplatneniu výnimky z takejto ústavnej zásady (nezmeniteľnosti zákonného sudcu) v podobe inštitútu vylúčenia sudcu (z prejednávania a rozhodovania veci) a takto aj k prelomeniu zásady, o ktorej je reč, je záujem na zmaření hroziaceho rizika, že by v spore mohol rozhodovať zaujatý (a nie nestranný) sudca. Pri posudzovaní týchto dôvodov v konkrétnej situácii je nutné prihliadať aj na rozsiahlu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a ústavného súdu a napokon aj na závery, ku ktorým dospela doterajšia súdno-aplikačná prax najvyššieho súdu.

16. EŠLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku).

17. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra EŠLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (tu pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že má byť vykonávaná (Delcourt v. Belgicko - rozsudok EŠLP zo 17. januára 1970, Padovani v. Taliansko - rozsudok EŠLP z 26. februára 1993). Sudca sa teda má objektívne javiť v očiach strán, že je nestranný, a zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o jeho nestrannosti.

18. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávaniu sporu, k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je, či obava stany sporu (z nedostatku nestrannosti sudcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania vecí. Je potrebné brať zreteľ na skutočnosť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu (znamenala dôvod pre jeho vylúčenie z prerokovania a rozhodovania vecí), môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre EŠLP nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, stranám, ich zástupcom či osobám zúčastneným na konaní, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne (tu porovnaj napr. I. ÚS 332/08). Rozhodovať nestranne nie je právom, výsadou či privilegiom sudcov. Ide o základnú povinnosť sudcov, o štrukturálny prvok súdneho systému.

19. Existencia oprávnených pochybností o nestrannosti sudcu závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľné skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybnosti o nestrannosti sudcu (pozri Fey proti Rakúsku).

20. Judikatúra EŠLP vyžaduje, aby sa obava z nedostatku nestrannosti zakladala na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Existencia oprávnených pochybností závisí od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Opäť sa žiada zdôrazniť, že nestrannosť sa posudzuje podľa objektívnych symptómov. Sudca môže byť subjektívne absolútne nestranný, ale i napriek tomu môže byť jeho nestrannosť vystavená oprávneným pochybnostiam vzhľadom na jeho status, rôzne funkcie, ktoré postupne vo veci vykonával, alebo vzhľadom na jeho pomer k veci, k stranám, ich právnym zástupcom, svedkom a pod. Z tohto hľadiska preto nezáleží ani na tom, že sudca sa k návrhu na jeho vylúčenie vyjadril v zmysle, že sa vnútorne necíti byť zaujatý. Rozhodujúce nie je jeho stanovisko, ale existencia objektívnych skutočností,



ktoré vzbudzujú pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach strán a verejnosti (III. ÚS 158/08).

21. Názor strán sporu/účastníkov konania na nestrannosť sudcu môže byť podnetom na jej skúmanie, ale o nezaujatosti sudcu je potrebné rozhodovať na základe vyššie uvedených kritérií subjektívneho a objektívneho testu. Dbať na dodržaní nestrannosti je povinnosťou sudcov a nie strán sporu. Princíp nestranného rozhodovania, garantovaný okrem čl. 46 ods. 1 i čl. 48 ods. 1 ústavy, je zásadným princípom fungovania súdnej moci a je zákonnou, resp. ústavnou, ako i morálnou povinnosťou sudcov ctiť si tento princíp. Pri plnení tejto povinnosti musia sudcovia o nezaujatosti uvažovať nielen v subjektívnej, ale i v objektívnej rovine. Sudca sa teda nesmie uspokojiť s tým, že sa subjektívne necíti byť zaujatý, ale vždy sa musí zaoberať aj otázkou, či s ohľadom na jemu známe okolnosti prípadu, sú vylúčené oprávnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

22. Špecifické povinnosti sudcu stanovuje aj ustanovenie § 49 a nasl. CSP. Tento Civilný súdny poriadok poskytuje stranám sporu iba prostriedky, ktorými sa môžu práva na nezaujatého sudcu domáhať. Jedným z týchto prostriedkov je i námietka zaujatosti podaná podľa § 52 a nasl. CSP. Okrem námietky zaujatosti môžu strany sporu podať i odvolanie zdôvodnené tým, že rozhodoval vylúčený sudca (§ 365 ods. 1 písm. c) CSP). Na vadu spočívajúcu v tom, že rozhodoval vylúčený sudca prihlíada i dovolací súd v zmysle dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 420 písm. e) CSP.

23. Tieto procesné prostriedky majú garantovať právo strany sporu/účastníka konania na nestranného sudcu. Z povinnosti všeobecných súdov vždy vykonať výklad príslušných ustanovení zákona ústavnokonformným spôsobom (čl. 152 ods. 4 ústavy) vyplýva, že aj pri výklade podmienok pre uplatnenie týchto prostriedkov musia súdy postupovať tak, aby umožnili čo najširšiu realizáciu tohto práva. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. e) CSP podľa názoru najvyššieho súdu nevyžaduje ako nevyhnutnú podmienku jeho úspešného uplatnenia vyčerpanie námietky zaujatosti podľa § 52 a nasl. CSP. Tento dovolací dôvod možno preto uplatniť bez ohľadu na to, či strana sporu (ne)využila námietku zaujatosti. Pri rozhodovaní o tom, či bude dovolaniu vyhovieť, je nutné posúdiť nestrannosť sudcu ako z hľadiska subjektívneho, t. j. z hľadiska osobného presvedčenia a správania sa sudcu v danej veci, tak aj z hľadiska objektívneho, t. j. či sudca dáva dostatočné záruky pre vylúčenie legitímnych pochybností o jeho nestrannosti (porov. rozsudok veľkej komory Európskeho súdu pre ľudské práva z 15. októbra 2009 vo veci *Micallef v. Malta*, sťažnosť č. 17056/06, § 93, či uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 306/2014).

24. Sudcov pomer k stranám sporu/účastníkom konania môže byť založený predovšetkým príbuzenským alebo jemu obdobným vzťahom (porov. § 116 Občianskeho zákonníka), ktorému na roveň môže v konkrétnom prípade stáť vzťah priateľský alebo naopak nepriateľský. Nie je možné pritom vylúčiť, že sa nepriateľský vzťah sudcu k účastníkovi vytvorí pri služobnom styku, t. j. v rámci predchádzajúcich súdnych konaní alebo aj v priebehu konania súčasného, vždy tu ale musí byť určitý konkrétny dôvod, pre ktorý sa záujmy sudcu dostanú do rozporu so záujmami strany/účastníka, prípadne vyústenie vystupovania strany/účastníka v emotívne ovplyvnený postoj sudcu, ktorý inak všeobecne predstavuje nepatričné vybočenie z požiadavky na profesionálny prístup sudcu k stranám/účastníkom konania, z ktorého môžu vyvstať pochybnosti o nestrannosti a objektivite sudcu vzhľadom na jeho (do novej špecifickej polohy postavený) vzťah k strane/účastníkovi konania.

25. V súvislosti s posúdením opodstatnenosti tejto námietky dovolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu z 21. augusta 1997 sp. zn. 3Cdo/153/1996, publikované ako judikát č. R 59/97. Právna veta uvedeného rozhodnutia vydaného za účinnosti predošlej procesnej právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku nelimitovala vznesenie námietky zaujatosti účastníkom konania nijakou lehotou, ako tomu bolo od 01. 09. 2003 a ako je tomu v súčasnosti, znie: „Neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g) O.s.p., posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval, ak v námietke boli uvedené nové skutočnosti“. Tento záver najvyššieho súdu je naďalej aktuálny vo vzťahu k

§ 420 písm. e) CSP.

25.1. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí z 18. decembra 2013. sp. zn. IV. ÚS 797/2013 poukázal na judikatúru najvyššieho súdu, z ktorej vyplýva, že niet žiadnej vecnej ani procesnej prekážky na to, aby v dovolacom konaní pri posudzovaní namietanej vady konania v zmysle § 237 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku (aktuálne § 365 ods. 1 písm. c) CSP) nemohla byť otázka vylúčenia sudcu otvorená znovu bez ohľadu na to, že ju vyriešil prejudiciálne už súd nadriadený i inštančný zároveň, najmä keď skutkové okolnosti prípadu voči namietanému sudcovi budili dôvodné pochybnosti o jeho nezaujatosti; dovolací súd je na to priamo predurčený § 241 ods. 2 písm. a) a § 237 písm. g) v spojení s § 242 ods. 1 OSP (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/153/1996). Existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, teda nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g) OSP (aktuálne § 365 ods. 1 písm. c) CSP) posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju predtým posúdil súd nadriadený súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval.

26. Dovolateľ v dovolaní opakovane poukazoval na blízky vzťah zákonnej sudkyne Y. H. W. k matke a jej rodine a zároveň namietal osobitosť vzťahu medzi právnou zástupkyňou matky a zákonnou sudkyňou JUDr. Adrianou Konkolovskou s poukazom na článok uverejnený 04. 09. 2024 v týždenníku Plus 7 dní a na zvukovo obrazové záznamy uverejnené na webovej stránke tohto týždenníka.

26.1. Z predmetného článku vyplýva, ako to poukazuje dovolateľ, že investigatívny novinári mali k dispozícii aj zvukovú nahrávku, z ktorej vyplýva, že právna zástupkyňa so zákonnou sudkyňou preberá aktívne prípady a dotkli sa aj tohto prípadu. V dovolaní poukázal na skutočnosť, že sudkyňa na tomto stretnutí rozoberá vyjadrenia chlapca počas výsluchu, z ktorého vylúčila oboch rodičov; hovoria aj o zástupcovi Úradu komisára pre deti, ktorý vypovedal počas procesu ako svedok; sudkyňa sa pýta advokátky, či to na konci dostatočne odôvodnila a vysvetľuje, že si pripravila aj širšie odôvodnenie a uvádza: „dôležité je to, že sme to dokončili“. Ďalej otec uviedol, že z nahrávky z Plus 7 dní je zrejmé, že zákonná sudkyňa žiadala od advokátky objednanie konkrétnych liekov z lekárne matky. Podľa dovolateľa je zrejmé, že preberali kroky v tomto prípade aj počas priebehu prvoinštančného konania.

27. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že o veci rozhodovala zákonná sudkyňa, ktorej bola vec pridelená v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu, o ktorej nezaujatosti pre otcom tvrdený blízky vzťah k matke a jej rodine už rozhodol Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 06. 11. 2023, č. k. 7NcP/2/2023-271. Na podanie otca z 18. 09. 2024 v časti, v ktorej oznámil pochybnosti vzťahujúce sa k osobe zákonnej sudkyne pre jej procesný postup v konaní a pre jej pomer k právnej zástupkyňi matky (v nadväznosti na ktoré dňa 10. 10. 2024 doložil Oznámenie KP Nitra z 23. 09. 2024 o upovedomení o odovzdaní trestných oznámení otca z 17. 07. 2024 a 29. 07. 2024 na ďalšie konanie) v súlade s § 52 CSP neprihliadal, keďže toto nespĺňalo zákonné náležitosti námietky zaujatosti (údaj, kedy sa otec o dôvodoch vylúčenia zákonnej sudkyne dozvedel).

28. Krajský súd v Nitre v uznesení zo 06.11.2023 č. k. 7NcP/2/2023-271, konštatoval, že samotný fakt, že T. - bratranec manžela sudkyne, je v blízkom priateľskom vzťahu s matkou maloletých, ktorý však nie je účastníkom konania, nemožno považovať za dôvod na vylúčenie sudkyne z prejednávania a rozhodovania veci a nezakladá pochybnosť o jej nezaujatosti. V prejednávaní veci však nebola preukázaná žiadna skutočnosť svedčiaca o existencii bližších sociálnych väzieb zákonnej sudkyne s matkou maloletých detí, ktoré by vzbudzovali pochybnosti o jej nestrannosti pre jej pomer k sporu, k stranám, k ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní.

29. Až následným uznesením Okresného súdu Komárno z 12. 11. 2024 č. k. 12P/38/2023-1043 bola daná sudkyňa vylúčená z prejednávania a rozhodovania vo veci sp. zn. 12P/38/2023, nakoľko ona sama dňa 12. 11. 2024 predložila predmetný spis spolu s oznámením o skutočnostiach, pre ktoré žiadala byť vylúčená z pojednania a rozhodnutia v predmetnej veci. V oznámení uviedla, že dňa 20. 09. 2024 podala voči účastníkovi konania L. a iným osobám trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestného činu voči jej osobe, pričom trestné oznámenie súvisí s predmetnou vecou, v ktorej rozhodovala ako zákonný sudca. Z uvedeného dôvodu mala za to, že s ohľadom na podané trestné oznámenie by mohla

vzniknúť pochybnosť o jej nezaujatosti v predmetnej veci.

30. Z predmetného článku vyplýva, ako to poukazuje dovolateľ, že investigatívny novinári mali k dispozícii aj zvukovú nahrávku, z ktorej vyplýva, že právna zástupkyňa so zákonnou sudkyňou preberá aktívne prípady a dotkli sa aj tohto prípadu. Podľa dovolateľa je zrejmé, že preberali kroky v tomto prípade aj počas priebehu prvoinštančného konania.

31. Zákonná sudkyňa vo svojej predloženej námietke zaujatosti (č. l. 1042) uvedené tvrdenia dovolateľa nepoprela, pričom žiadnym spôsobom nevylúčila, či s právnou zástupkyňou matky preberala na verejnosti predmetné konanie, resp. či bolo obsahom ich rozhovoru aj informácie týkajúce sa tohto konania s maloletými. Pri uplatnení teórie zdania nezaujatosti [viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)] to podľa názoru najvyššieho súdu stačilo pre záver, že dovolaním namietaná sudkyňa z objektívneho hľadiska neposkytovala dostatočné záruky pre jej nezaujatosť, nakoľko jej nestrannosť bola vystavená oprávneným pochybnostiam. Rozhodujúca bola existencia objektívnych skutočností, ktoré vrhajú pochybnosť na jej nezaujatosť v očiach strán sporu i verejnosti (obdobne viď sp. zn. 4Cdo/278/2020).

32. S poukazom na uvedené a na požiadavky nestrannosti sudkyne ako z hľadiska subjektívneho, t. j. z hľadiska osobného presvedčenia a správania sa sudkyne v danej veci, tak aj z hľadiska objektívneho, t. j. či sudkyňa dáva dostatočné záruky pre vylúčenie legitímnych pochybností o jej nestrannosti, dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ opodstatnene namietal, že došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. e) CSP.

33. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. e) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie uznesením zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP). S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu sa najvyšší súd nezaoberal bližšie ďalšími, v dovolaní namietanými vadami.

34. V ďalšom konaní sú súd prvej inštancie a odvolací súd viazaní právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 CSP). O trovách pôvodného konania a dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 453 ods. 3 CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.